

Kooskõlastuse/arvamuse esitaja märkused	Justiits- ja digiministeeriumi vastus
Riigiprokuratuur	
<p>Euroopa Liidu Nõukogu raamotsuse 2008/909/JSK, 27.11.2008, vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta kriminaalasjades tehtud otsuste suhtes, millega määratakse vabadusekaotuslikud karistused või vabadust piiravad meetmed, nende Euroopa Liidus täideviimise eesmärgil (edaspidi Raamotsus) artikkel 13 sätestab: „Väljaandjariik võib põhjendusi esitades võtta täidesaatvast riigist tagasi tunnistuse selle ajani, kuni karistuse täideviimine ei ole täidesaatvas riigis alanud. Täidesaatev riik ei vii tunnistuse tagasivõtmisel enam karistust täide.“</p> <p>Vabadusekaotuse tunnistust reguleerivas KrMS 19. ptk 8. jao 6. jaotises, millega võeti Eesti õigusesse üle nimetatud Raamotsus, leidub analoogses sõnastuses vaid KrMS § 508⁵⁰, kuid nimetatud paragrahv asub seaduse 3. alljaotises pealkirjaga „Vabadusekaotuslikke karistusi ja vabadust piiravaid meetmeid käsitleva kohtuotsuse esitamine Euroopa Liidu liikmesriigile“ ning reguleerib seletuskirja kohaselt Eesti poolt tunnistuse koostamist ja edastamist välisriigile (Seletuskiri RT I, 21.06.2014, 11 - jõust. 01.01.2015). Samamoodi on see sätestatud ka järelevalve tunnistuse Euroopa Liidu liikmesriigile esitamise olukorras KrMS §-s 508⁶⁶.</p> <p>Samasisuline õigus peaks olema sätestatud ka teistele riikidele, kes Eestile vabadusekaotuse tunnistusi või järelevalve tunnistusi esitavad. Näiteks oleks võimalik muuta/täiendada KrMS § 508⁴⁸ ning § 508⁶⁴ selliselt, et need sisaldaks eraldi punktina ka tunnistuse tagasivõtmist ning selle tagajärge.</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu ja seletuskirja vastavalt täiendatud (§-d 508⁴⁸ ja 508⁶⁴).</p>
<p>Praktikas on osutunud probleemseks KrMS § 489¹⁰ lg 1 p 3 tõlgendamine, mistõttu tuleks seda täpsustada. Nimelt tõlgendavad osad kohtunikud sätet selliselt, et kaitsja osavõtt on vabadusekaotuse tunnistuste puhul alati kohustuslik. Teised kohtunikud tõlgendavad seda selliselt, et kaitsja osalemine on vajalik vaid siis, kui isik kannab teises riigis juba karistust, kuid ei ole vajalik juhul, kui isik ei ole asunud veel karistust kandma. Prokuratuur on seisukohal, et vabadusekaotuse tunnistuse puhul võiks olla kaitsja kaasamine alati kohustuslik.</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu ja seletuskirja täiendatud.</p>
<p>Erinevaid tõlgendusi on ka selles, kas süüdimõistetud isiku osalemine on kohustuslik/vajalik vabadusekaotuse ja järelevalve tunnistuste istungitel. Vabadusekaotuslike tunnistuste puhul, eriti juhul, kui isik kannab karistust juba teises riigis, võib isiku osalemine istungil osutada keeruliseks. Prokuratuur on seisukohal, et isiku viibimine istungil ei ole vajalik, kui temalt on enne Eesti Vabariigile vabadusekaotuse või järelevalve tunnistuse saatmist arvamust küsitud ning see arvamus on lisatud vastavale tunnistusele.</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu ja seletuskirja täiendatud.</p>
<p>Kohtunikud tõlgendavad erinevalt ka küsimust, kas prokurör peab viibima määruse kuulutamise juures. Selguse huvides ja menetlusökoonomikast lähtuvalt võiks KrMS § 489⁹ lõiget 4 täiendada selliselt, et prokuröri osalemine kohtuistungil on küll kohustuslik, kuid mitte määruse kuulutamisel. Alternatiivselt võib küsimuse lahendada KrMS §-s 489¹¹.</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu ja seletuskirja täiendatud.</p>

<p>KrMS § 508⁶⁴ muutmisega seonduvalt on seletuskirjas märgitud, et teatud olukordades nähakse ette võimalus anda järelevalve ja otsuste tegemise pädevus tagasi otsuse teinud riigile. Samas ei ilmne seletuskirjast, kes antud protsessi korraldab. Seetõttu on prokuratuur seisukohal, et tagasiandmise korraldamiseks tuleb fikseerida ka selle menetluslik kord.</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu ja seletuskirja täiendatud.</p>
<p>KrMS § 507 lõike 3 muutmise osas leiab prokuratuur, et eraldi regulatsioon võiks olla olukordadeks, kus algselt teeb kohus riigisisese vahistamise ilma Euroopa vahistamismääruse nõuete analüüsita, kuid hiljem selgub, et see on siiski vajalik. Seega võiks seadus sisaldada võimalust tagaselja vahistamise juurde esitada Euroopa vahistamismääruse väljastamise taotlus.</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu ja seletuskirja täiendatud.</p>
<p style="text-align: center;">Maksu- ja Tolliamet</p>	
<p>Eelnõu rakendamiseks ja nõuete haldamiseks on vältimatu KIS-i ja MKR-i vahelise täisautomaatse andmevahetuse loomine X-tee vahendusel. Eelnõu seletuskirjas peavad kajastuma: automaatsed andmevood, unikaalsed viitenumbrid KIS-is, laekumiste automaatne tagasiside MKR-ist KIS-i, automaatne karistuse täidetuks märkimine karistusregistris ning sundtäitmise automatiseerimine.</p> <p>Rõhutame, et infosüsteemide liidestatus ei ole käsitletav pelgalt töökorraldusliku mugavusena, vaid see on õigustehniline eeldus, tagamaks riikliku nõudehalduse läbipaistvus, vigade minimeerimine ja menetlustähtaegadest kinnipidamine suurenenud töökoormuse tingimustes.</p> <p>MTA nõusolek muudatustega on seotud järgmiste eelduste täitmisega:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tagatakse vajalikud eelarvevahendid ja finantseerimine Kohtute Infosüsteemi ja Maksukohustuslaste Registri vahelise automaatse andmevahetusliidese väljaarendamiseks. 2. Seletuskirjas fikseeritakse selge suund protsesside täielikule automatiseerimisele. On kriitilise tähtsusega, et uue süsteemi loomisel ei kinnistataks seniseid ebaefektiivseid töövõtteid, vaid juurutataks kaasaegne masin-masin suhtlus, mis minimeerib ka inimlikke eksimusi. 	<p>Arvestatud osaliselt. Seletuskirja täiendatud, aga märgime, et eelnõuga kavandatavad muudatused ei kasvata teistest liikmesriikidest sissetulevate nõuete menetlemise mahtu ega ka muuda sisuliselt nende menetlusprotsessi (välja arvatud kohtus toimuva menetluse kiirendamine) ning seega ei loo uut vältimatut vajadust infosüsteemide integratsiooniks. Kuigi KIS-i ja MKR-i vaheline andmevahetuse automatiseerimine oleks nõuete haldamisel menetlusökonoomia seisukohalt kasulik, ei saa tehnilisi arendusi seada käesoleva eelnõu rakendamise eeltingimuseks, kuivõrd eelnõuga see protsess ei muutu. Infosüsteemide arendus on samavõrd vajalik ka juba hetkel kehtiva süsteemi tingimustes, nagu oma kirjas ka märgite.</p> <p>Seletuskirjas märgitud hinnang 2000 sissetuleva taotluse kohta lähtub senisel praktikal, aga kuivõrd suur osa karistustest/trahvidest tasutakse menetluse ajal otse taotlevale riigile, teeb kohus nendes tunnustamata jätmise määruse, mistõttu need ei jõua MTAsse täitmise haldamiseks.</p> <p>Kinnitame, et täisdigitaalne andmevahetus ka teiste infosüsteemidega on E-toimiku ja KISi arendusel seatud eesmärgiks, kuid samas ei ole täpselt selge, kui kiiresti selle eesmärgini jõutakse.</p> <p>Täiendavalt märgime, et karistuste täitmise info edastamine karistusregistrile ei ole välisriigi rahaliste</p>

	karistuste ja rahatrahvide tunnustamise puhul vajalik, kuivõrd välisriigi karistuste täitmise osas ei pea arvestust Eesti, vaid vastav välisriik, keda Eesti karistuse täitmisest informeerib.
<p>KrMS § 508⁷² lg 6 kohaselt on Maksu- ja Tolliamet kohustatud teavitama taotlevat riiki rahalise karistuse või rahatrahvi tasumisest. Õigusselguse ja haldussäästlikkuse huvides peame vajalikuks täpsustada teavitamiskohustuse ulatust.</p> <p>MTA asub seisukohale, et teavitamine peab toimuma vaid nõude täieliku tasumise korral. Osaliste laekumiste või vähese tähtsusega summade manuaalne teavitamine tekitaks põhjendamatu ja ebaotstarbekat halduskoormust, andmata rahvusvahelisele koostööle sisulist lisaväärtust. Teeme ettepaneku täiendada sätet viisiga, mis piiritleks teavitamiskohustuse nõude lõpliku täitmisega.</p>	Arvestatud. Eelnõu ja seletuskirja täiendatud.
Tööinspeksioon	
Seaduse kohaldaja vaates parema õigusselguse loomiseks, palume kaaluda seaduse 19. peatükki 8. jaos 14. jaotise §-i 489 ⁵⁷ sõnastuse täiendamist informatsiooniga, mis hetkest alates hakkab kulgema kaebuse lahendamise aeg (nt kaebuse esitamisest).	Arvestatud. Eelnõu ja seletuskirja täiendatud.
Advokatuur	
KrMS § 489 ⁵⁷ lg-s 3 ei ole kaebetähtaja algus välja toodud. Eelnõu ütleb, et kahtlustatav, süüdistatav ja kannatanu võivad esitada kaebuse „15 päeva jooksul“, kuid ei ütle, millest tähtaeg jooksmata hakkab. Seletuskiri küll ütleb, et tähtaeg on 15 päeva „otsuse kättesaamisest“, kuid kogu oluline teave peaks olema kõigile kättesaadav seadustekstis, ilma et oleks vajadus minna ja otsida seda seletuskirjast. Sama probleem esineb ka lõikes 4.	Arvestatud. Eelnõu ja seletuskirja täiendatud.